

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	9
I.1.	Cel pracy, zakres badań, metody	9
I.2.	Układ pracy	11
I.3.	Zarys dziejów badań	12
I.4.	Baza źródłowa	13
I.4.1.	Źródła archeologiczne	13
I.4.2.	Źródła ikonograficzne i pisane	15
II.	CHRONOLOGIA	16
II.1.	Podstawy datowania	16
II.1.1.	Horyzonty zjawisk stylistycznych w basenie środkowego Dunaju w okresie wpływów karolińskich (2. poł. VIII w. – pocz. X w.)	17
II.1.1.1.	Horyzont importów karolińskich na obszarze dzisiejszej Słowenii, południowej Panonii, Bośni i Hercegowiny oraz Dalmacji – tzw. horyzont Biskupija-Crkvina (HBC)	17
II.1.1.2.	Zagadnienie tzw. horyzontu Blatnica-Mikulčice (HBM)	22
II.2.	Ostrogi okresu karolińskiego	25
II.2.1.	Ostrogi haczykowate (<i>Hakensporen</i>)	26
II.2.2.	Ostrogi oczkowe (<i>Schlaufensporen</i> , <i>Ösensporen</i> , typ 1)	27
II.2.3.	Ostrogi sprzączkowe (<i>Schnallenösensporen</i> , typ <i>Ostrovica</i> , typ 2)	28
II.2.4.	Ostrogi z oczkiem mocowane jednym nitom (typ 3)	29
II.2.5.	Ostrogi z płytką i jednym nitom (typ 4)	29
II.2.6.	Ostrogi z wypukłą płytką (typ <i>Styrmen</i> , typ <i>Varivode</i> , typ 5)	30
II.2.7.	Ostrogi z pionowymi rzędami nitów (typ <i>Biskupija-Crkvina</i> , typ 6 i 7)	30
II.2.8.	Ostrogi płytkowo-nitowe z płytką z dwoma nitami (typ 8)	32
II.2.9.	Ostrogi płytkowo-nitowe z poprzecznym rzędem nitów (typ 9)	34
II.3.	Korelacja zespołów archeologicznych	35
III.	KLASYFIKACJA OKUĆ RZEMIENI	45
III.1.	Metodologia pracy przy konstrukcji klasyfikacji okuć rzemieni	45
III.2.	Klasyfikacja okuć końca rzemienia w typie karolińskim z obszarów Słowiańszczyzny Zachodniej	47
III.2.1.	Klasa A: Okucia z wypustką	48
III.2.1.1.	Typ 1. Okucia z wypustką (<i>Knopfriemenzungen</i>)	48
III.2.1.2.	Typ 2. Okucia płaskowate (<i>Vogelförmigeriemenzungen</i>)	55
III.2.2.	Klasa B: Okucia językowate	57
III.2.2.1.	Typ 1.	57
III.2.2.2.	Typ 2.	58
III.2.2.3.	Typ 3.	58
III.2.2.4.	Typ 4.	59
III.2.2.5.	Warianty okuć klasy B: Okucia dachowate	61
III.2.2.6.	Warianty okuć klasy B: Okucia z żeberkiem	68
III.2.3.	Klasa C: Okucia prostokątne i trapezowate	69
III.2.4.	Klasa D: Okucia z zakończeniem w kształcie palmety	76
III.2.5.	Klasa E: Okucia z profilowaną krawędzią	77
III.2.6.	Klasa F Okucia rurkowate	78
III.2.7.	Klasa G: Okucia dwuczęściowe	78
III.2.8.	Klasa H: Okucie trzewikowate	79

III.3. Klasyfikacja okuć przewleczek w typie karolińskim z obszarów Słowiańszczyzny Zachodniej	79
III.3.1. Klasa A: Przewlecзки z kolankowatymi zgrubieniami	80
III.3.2. Klasa B: Przewlecзки ptaszkowate	81
III.3.3. Klasa C: Przewlecзки z tarczką	81
III.3.3.1 Typ 1. Przewlecзки z owalną tarczką	81
III.3.3.1.1. Odmiana a: Przewlecзки owalne i okrągłe z płaską lub wypukłą tarczką	81
III.3.3.1.2. Odmiana b: Przewlecзки owalne z dachowatą tarczką	82
III.3.3.1.3. Odmiana c: Przewlecзки owalne z żeberkiem	82
III.3.3.2. Typ 2. Przewlecзки z wielościenną tarczką	82
III.3.3.2.1. Odmiana a: Przewlecзки z sześć- i ośmiokątną tarczką	82
III.3.3.2.2. Odmiana b: Przewlecзки z prostokątną tarczką	83
III.3.3.3. Typ 3. Przewlecзки małego formatu z górną krawędzią formowaną plastycznie	84
III.3.3.4. Typ 4. Przewlecзки z walcowato pogrubioną krawędzią	86
III.3.3.5. Typ 5. Przewlecзки z U-kształtną tarczką	86
III.4. Klasyfikacja sprzączek	87
III.4.1. Klasa A: Sprzączki prostokątne	87
III.4.2. Klasa B: Sprzączki D-kształtne	88
III.4.3. Klasa C: Sprzączki owalne	89
III.5. Aplikacje pasowe	89
III.5.1. Okucia w formie wąskiej płytki	89
III.5.2. Okucia prostokątne	90
III.6. Okucia krzyżowe	91
III.7. Typologia garniturów okuć rzemieni miecza	93
III.7.1. Elementy wczesnkarolińskie	96
III.7.1.1. Garnitury wczesnkarolińskie (tzw. typ Mogorjelo)	98
III.7.1.2. Okucie z przewleczką	101
III.7.1.3. Okucia z nieparzystą liczbą nitów	102
III.7.1.4. Symetryczne płytki	102
III.7.1.5. Okucia asymetryczne	102
III.7.1.6. Okucia z Jülich-Bourheim i Pragi	104
III.7.1.7. Elementy wczesnkarolińskich garniturów mieczowych na obszarze Słowiańszczyzny Zachodniej	104
III.7.2. Elementy późnkarolińskie	105
III.7.2.1. Okucia trójlistne (trójdzielne)	105
III.7.2.2. Okucia owalne	113
III.7.2.2.1. Asymetryczne okucia owalne	114
III.7.2.2.2. Symetryczne okucia owalne	116
III.7.2.3. Okucia z przewleczką	117
III.7.2.4. Okucia dachowate	119
III.7.2.5. Okucia z zawiasem	121
III.7.2.6. Okucia z szyjką i przewleczką na końcu	122
III.7.3. Typologia karolińskich garniturów mieczowych	140
III.7.3.1. Typ I-Ia	140
III.7.3.2. Typ II	145
III.7.3.3. Typ III	146
III.7.3.4. Typ IV	148
III.7.3.5. Typ V	149
III.7.3.6. Garnitury prototypowe, atypowe lub niepełne – bez możliwości rekonstrukcji	152
IV. ORNAMENTYKA OKUĆ RZEMIENI	154
IV.1. Wczesnkarolińska ornamentyka zwierzęca i style z nią powiązane	154
IV.2. Karolińska ornamentyka roślinna	157
IV.3. Karolińska ornamentyka geometryczna	162

IV.4. Samodzielny motyw krzyża w ornamentyce karolińskiej	163
IV.5. Karolińska ornamentyka roślinna na Morawach, w Kotlinie Czeskiej i jej recepcja na tych terenach	165
IV.6. Stylistyka wielkomorawskich garniturów okuć rzemieni w 2. poł. IX w. i 1. poł. X w.	171
IV.6.1. Motywy powtarzalne	171
IV.6.2. Inne rodzaje ornamentu	185
IV.6.2.1. Motywy zoomorficzne	185
IV.6.2.2. Motywy antropomorficzne	186
IV.6.2.3. Okucia zdobione kamieniami	187
IV.6.2.4. Okucia emaliowane	188
IV.6.3. Podsumowanie rozdziału	189
V. SYNTEZA	191
V.1. Okres wpływów karolińskich na obszarze dorzecza środkowego Dunaju	191
V.1.1. Wpływy karolińskie na obszarze dorzecza środkowego Dunaju w 1. poł. IX w.	191
V.1.2. Karolińskie wpływy kulturowe na obszarze dorzecza środkowego Dunaju w 2. poł. IX w. i na pocz. X w.	200
V.2. Karolińskie wpływy kulturowe na obszarze Słowiańszczyzny Połabskiej	203
V.3. Karolińskie wpływy kulturowe w dorzeczu Odry i Wisły	204
V.4. Periodyzacja wpływów karolińskich na obszarze Słowiańszczyzny Zachodniej	207
V.5. Strój i rola pasa w stroju wojownika i wielmoży słowiańskiego	212
V.6. Podsumowanie	215
BIBLIOGRAFIA	216